

Egymilliárd eurós támogatás magyar vállalkozásoknak

17. oldal

Családi vállalkozások
Kétszámjegyű növekedés

3. oldal

Korrupció
Egyszerűbb a bejelentés

4. oldal

MGYOSZ-csúcstalálkozó
Rendszerváltás
az energetikában

9. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

Lendületben a családi vállalkozások: az elmúlt 15 év legnagyobb növekedése volt tavaly	3
EY: egyszerűbb és biztonságosabb lesz jelenteni a cégeknél a korrupciót	4
Randstad: a magyar munkavállalók a globális átlagnál jobban féltik a munkahelyüket ...	5
Deloitte-kutatás: azok a cégek tudnak sikeresek lenni, amelyek a munka- vállalóikra partnerként tekintenek.	5
Áadták a Magyar Innovációs Nagydíj pályázat elismeréseit	6

NAPIRENDEN

IMF: minimálisan romlottak a globális gazdaság idei kilátásai	7
--	---

MGYOSZ-HÍREK

Czepek Gábor: 2030-ra elérhető Magyarországon a villamosenergia- szuverenitás	9
Erősi külföldi kapcsolatát az MGYOSZ	10
Támogatókat keres az ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskola	11

EURÓPAI UNIÓ

Intézkedéscsomag a kulcsfontosságú nyers- anyagok biztonságos biztosításához ...	12
Bizottsági javaslat az uniós villamosenergia- piac szerkezetének megreformálására ...	15
Egymilliárd euró magyar vállalkozásoknak a megemelkedett energiaköltségekre ..	17
Megállapodás a megújuló energiaforrások részarányának megkétszerezéséről ...	19

KÖNYVJELZŐ

Egy kis demokráciatörténet, mindenkinek. ...	20
Az emberiség utazása	21

A MAGYAR GYÁRIPAR
az MGYOSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok
Országos Szövetsége

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Címlapkép: istock.com

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

„Egy gyors pénzügyi segít-
ség a túlélést, a stabilitáshoz
való visszatérést segítheti”

Felértékelődött a biztonság, a kiszámíthatóság, az együttműködés

Minden bizonytalan. Nem tudni, meddig tart még az orosz-ukrán háború, mikor lesz kiszámítható, stabil az energiaellátás, mikor tér vissza az áremelkedés üteme a régi, alig párszázalékos szintre, s mikor lesz általános a fenntartható, a környezetet kímélő gazdasági növekedés. Ha ennyire kiszámíthatatlan a jövő, felértékelődik a biztonság, a kiszámíthatóság, a megbízhatóság, az összefogás, a kölcsönös segítség.

Ez utóbbi kategóriába sorolható az Európai Unió egymilliárd eurós támogatása azon magyar vállalkozásoknak, melyeket különösen drasztikusan sújtott a megugró energiaár. Miközben a Magyarországnak járó sokszázmilliárdos európai uniós támogatásról még tart a huzavona, így is csurran-cseppen némi pénz. Az Oroszország Ukrajna elleni háborújával összefüggésben megemelkedett energiaköltségekkel szembesülő magyar vállalkozások 1 milliárd eurós (hozzávetőleg 379 milliárd forint) támogatást kaphatnak az Európai Bizottság döntése alapján. Az erre vonatkozó magyar programot a Bizottság által 2023. március 9-én elfogadott ideiglenes válság- és átállási keret alapján hagyták jóvá többek között azzal a céllal, hogy a zöld átállást ne akadályozzák a drasztikusan megugró energiaköltségek, és segítsék a vállalkozások biztonságos működését. (17. oldal) Az uniós támogatási szabályok azt is lehetővé teszik a tagállamoknak, hogy kártalanítsák a vállalkozásokat a jelenlegi válsághoz hasonló rendkívüli esemény által közvetlenül okozott kárért. Egy gyors pénzügyi segítség a túlélést, a stabilitáshoz való visszatérést segítheti.

A biztonság, a stabilitás megteremtése és a kiszolgáltatottság elkerülése egyébként több friss uniós döntést eredményezett. Miközben például az előrejelzések szerint a kulcsfontosságú nyersanyagok iránti kereslet drasztikus növekedése várható, Európa nagymértékben függ a behozataltól, és az ráadásul gyakran olyan harmadik országbeli beszállítóktól érkezik, amelyek szinte monopolhelyzetben vannak. Az EU csökkenteni akarja az ellátási láncokat veszélyeztető, stratégiai függőségek okozta kockázatokat, ezért egy átfogó intézkedéscsomagot terjesztett elő, amellyel arra törekszik, hogy biztosítsa az EU hozzáférést a kulcsfontosságú nyersanyagok biztonságos, diverzifikált és fenntartható beszerzéséhez. (12. oldal)

Ugyancsak a biztonság motiválta azt a bizottsági javaslatot is, mely az uniós villamosenergia-piac szerkezetének reformjára vonatkozik, részben úgy, hogy felgyorsítja a megújuló energiaforrások térnyerését és a gáz kivezetését, csökkentve a fogyasztói számlák függését a fosszilis tüzelőanyagok ingadozó áraitól, jobban védve a fogyasztókat a jövőbeli áremelkedésektől és az esetleges piaci manipulációtól, valamint tisztábbá és versenyképesebbé téve az uniós ipart. (15. oldal)

A Covid-járvány után kirobbanó orosz-ukrán háború megmutatta, mennyire sérülékeny a világ, különösen Európa. Azt is megmutatta, hogy új energiapolitikára van szükség, meg sok új együttműködési formára, lojalitásra, segítőkészségre, megértésre. A bajban sokat jelent az összetartás, az elvek szerinti működés. Az Európai Unióban ez működött. Talán ezzel is magyarázható, hogy az Unió a vártól kisebb veszteséggel, sőt, hosszú távon megerősödve jön ki az új megpróbáltatásból.

Lendületben a családi vállalkozások: az elmúlt 15 év legnagyobb növekedése volt tavaly

A családi vállalkozások a Covid-19-világjárványt követően talpra álltak: globális szinten 71%-uk realizált növekedést az értékesítésben, 43%-uk pedig kétszámjegyű gyarapodásról számolt be az előző pénzügyi évben. 77% a következő két év eredményeit illetően is bizakodó. Mivel azonban a makrogazdasági kihívások világszerte hatással vannak a szervezetekre, a családi kézben lévő cégek nagyrészt a fő üzleti tevékenységükre, a költségek fedezésére és a túlélésre összpontosítanak 2023-ban, állapítja meg a PwC globális felmérése, amely 82 ország több mint 2000 érintettjének bevonásával készült.

A PwC felmérése szerint az előző pénzügyi évben kétszámjegyű növekedést elért családi vállalkozások közel háromnegyede (73%) szilárd családi értékrenddel és vállalati célokkal rendelkezik. Továbbá a sikeresen működő vállalatoknál jellemző a munkavállalói ösztönzők használata (53%), valamint az erős digitális képességek megléte (47%).

AZ ESG-STRATÉGIA VERSENYELŐNY, DE NEM JELLEMZŐ

A kutatás arra is rámutat, hogy az összehangolt ESG-stratégia (Environmental, Social and Governance) alkalmazása is korrelál a vállalatok sikerességével: az e téren fejlett vállalkozások 50%-a kétszámjegyű növekedést ért el az előző pénzügyi évben, míg az ESG-stratégiával nem rendelkező családi vállalkozások esetében 42% könyvelhetett

el hasonló eredményt. Emellett az ESG területen aktív családi vállalkozásokban az ügyfelek is jobban megbíznak, mint azokban, amelyek erre a területre nem fókuszálnak (62% szemben 49%-kal). Ugyanakkor a felmérésből látszik, hogy a családi vállalkozások 67%-a egyelőre alig vagy egyáltalán nem foglalkozik az ESG-vel. Magyarországra vonatkozó pontos adatok egyelőre nem állnak rendelkezésre, de vélhetően hasonló vagy még magasabb ez az arány.

A FEJLETT DIGITÁLIS KÉPESSÉGEK TÁMOGATJÁK A HATÉKONYABB VÁLLALATIRÁNYÍTÁST

Közel 10%-kal nőtt azon erős digitális képességekkel rendelkező családi vállalkozások száma, amelyek az elmúlt évben kétszámjegyű növekedést tapasztaltak. Ugyanakkor csak kétötödük

A 11. GLOBÁLIS FELMÉRÉS A CSALÁDI VÁLLALKOZÁSOKRÓL

A PwC globális piaci felmérése a családi vállalkozások legfőbb döntéshozói körében készült 2022. október 20. és 2023. január 22. között 82 országban, 2043, átlagosan 25 perces interjú lefolytatásával. Ebből 110 beszélgetés zajlott a közép- és kelet-európai régióban, köztük Magyarországon.

Polacsek Csaba, a PwC Magyarország Üzleti tanácsadás üzletágának cégtársa

(42%) érzi úgy, hogy digitális készségeik valóban kiemelkedőek – a terület fejlesztését prioritásként kezelő családi vállalkozások aránya 2021 óta csökkent. A következő két évben a digitális képességeket 52%-uk sorolja az öt legfontosabb prioritás közé.

„Miközben a piaci nyomás és az emelkedő költségek miatt a családi vállalkozások számára világszerte a túlélés a legfontosabb prioritás, azt látjuk, hogy azok a családi cégek, amelyek a digitális átalakulásra összpontosítanak, lépéselőnyre tesznek szert. Ugyanakkor érthető, hogy most a szervezetek életében a megfelelő vállalatirányítás, a hatékonyság növelése az elsődleges cél annak érdekében, hogy megőriznék versenyképességüket. Az ESG terjedését vagy például a zöld befektetéseket az egyre szigorodó globális és uniós szabályozás mellett a piaci igények, illetve a forrásszerzés mozdíthatják előre a jövőben” – hangsúlyozza Polacsek

Csaba, a PwC Magyarország Üzleti tanácsadás üzletágának cégtársa.

A RÖVID TÁVÚ CÉLOK HÁTTÉRBE SZORÍTJÁK A TERMÉKFEJLESZTÉST

Polacsek Csaba szerint mivel a makrogazdasági kihívások világszerte hatással vannak a szervezetekre, a családi vállalkozások nagyrészt a fő üzleti tevékenységükre, a költségek fedezésére és a túlélésre összpontosítanak, ami 2023-ban még jelentősebbé vált, mint kulcsfontosságú prioritás. Szemben például a digitális képességek fejlesztésével vagy az új termékek és szolgáltatások bevezetésével. A családi vállalkozások mindössze egyharmada (36%) nyilatkozott úgy, hogy a tehetőségek vonzására és megtartására összpontosít – annak ellenére, hogy tisztában vannak azzal, hogy a munkavállalók bizalma döntő fontosságú az üzleti siker szempontjából. *PwC Magyarország*

EY: egyszerűbb és biztonságosabb lesz jelenteni a cégeknél a korrupciót

Egyszerűbb és biztonságosabb lesz jelenteni a korrupciót a cégeknél az európai uniós direktíván alapuló új jogszabály alapján – hívta fel a figyelmet az EY nemzetközi tanácsadó cég az MTI-hez eljuttatott közleményében.

Ismertetik: a legalább 250 dolgozót alkalmazó vállalatoknak a jogszabály április 12-ei kihirdetésétől számítva 60 napjuk van annak lehetővé tételére, hogy egy akár névtelenséget is biztosítani tudó etikai forródróton keresztül jelenthessék a bejelentők a szabálysértéseket. Az 50 és 249 közötti munkavállalót foglalkoztató cégeknek december 17-ig ad erre időt a jogszabály.

A közleményben kifejtik: a legalább 50 munkavállalót alkalmazó magyarországi cégeknek megoldást kell találniuk arra, hogy a dolgozók és egyéb érintettek, köztük a beszállítók és alvállalkozók tájékoztathassák a vezetőséget, ha vállalati visszaélést, például az emberi jogok megsértését, csalást, korrupciót vagy akár kartellgyanút tapasztalnak. Az ügyben induló belső vizsgálat állásáról legkésőbb három hónapon belül tájékoztatni kell a bejelentőt. Azok a vállalkozások, amelyek 50 és 249 közötti számú munkavállalót foglalkoztatnak, a belső visszaélés-bejelentési rendszert akár közösen is létrehozhatják.

A munkatársak számától függetlenül kötelező forródrótot kialakítani azoknak a társaságoknak is, amelyekre kiterjed a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának tilalmára vonatkozó törvény hatálya. Ennek következtében a szabály vonatkozik egyebek mellett minden ingatlankezelőre, könyvvizsgálóra, kaszinóra, ügyvédi irodára és bizalmi vagy ügykezelőkre is – sorolta közleményében az EY.

FORRÓ DRÓT A BEJELENTÉSEKHEZ

A legalább 250 dolgozót alkalmazó vállalatoknak a jogszabály április 12-ei kihirdetésétől számítva 60 napjuk van annak lehetővé tételére, hogy egy akár névtelenséget is biztosítani tudó etikai forródróton keresztül jelenthessék a bejelentők a szabálysértéseket. Az 50 és 249 közötti munkavállalót foglalkoztató cégeknek december 17-ig ad erre időt a jogszabály.

A cégeknek olyan komplex rendszert kell elindítaniuk, amely képes kapcsolatot tartani a visszaélést bejelentő személlyel, miközben biztosítja annak névtelenségét is – hangsúlyozta Farkas Ádám, az EY felelős üzleti működéssel foglalkozó területének vezetője.

Az EY 2022-ben globális felmérés keretében 54 országban 4762 felsővezető és munkavállaló bevonásával vizsgálta az etikus működés feltételeit. A Magyarországon megkérdezettek 30 százaléka már jelentett szabálytalanságot az igazgatóságnak, 57 százalékuk pedig tapasztalt némi nyomásgyakorlást annak érdekében, hogy ne tegyen panaszt. Eközben csak a cégek 55 százaléka tett erőfeszítést annak érdekében, hogy szankcionálja az etikátlan viselkedést.

Randstad: a magyar munkavállalók a globális átlagnál jobban féltik a munkahelyüket

A magyar munkavállalók a globális átlagnál nagyobb arányban szoronganak munkahelyük biztonsága miatt, többen hajlandók túlórázni, ugyanakkor pesszimistábban látják nyugdíjba vonulási lehetőségeiket – közölte a Randstad legfrissebb felmérése alapján.

A munkaerőtoborzó cég 34 piacon 35 000 munkavállaló megkérdezésével elkészítette Workmonitor kutatását, amely megállapította: a bizonytalan világgazdasági helyzet új dimenziót nyitott a dolgozók prioritásai és várakozásai területén – ismerteti az MTI a részleteket.

A válaszadók több mint fele – a magyar munkavállalóknak az 58 százaléka – tart attól, hogy a világgazdasági helyzet hatással lesz a munkahelyük biztonságára, 37 százalékuk (a magyarok 34 százaléka) fél attól, hogy elveszíti az állását.

A munkavállalók a bizonytalanság ellenére nem adják fel vágyukat a munka és a magánélet egészséges egyensúlya iránt. Tavalyhoz képest 3 százalékkal nőtt azok száma – Magyarországon esetében 59 százalékra –, akik nem fogadnának el olyan állást, amely hátrányosan hatna erre. Ugyanakkor a magyar munkavállalóknak csak a 37 százaléka mondana fel ezért, miközben a globális átlag 48 százalék, még a kelet-európai régió átlaga is 47 százalék.

A rugalmas munkavégzést világszerte egyre több dolgozó részesíti előnyben (83 százalék).

A magyar válaszadók 85 százaléka nevezte ezt fontosnak, de csak 34 százalékuk számára záró ok, ha ezt nem kapja meg. A felmérésben résztvevő magyarországi válaszadók 44 százalékának munkahelye biztosítja a munkavégzés helyének rugalmasságát, és 38 százalékának a munkaidőét.

Magyarországon a globális átlag felett hajlandók a munkavállalók másodállást vállalni (34 százalék) vagy túlórázni (30 százalék) annak érdekében, hogy lépést tudjanak tartani a növekvő megélhetési költségekkel.

A felmérés szerint a válaszadók 51 százaléka bízik abban, hogy 65 éves kora előtt nyugdíjba mehet, a magyaroknak a 31 százaléka. Jelenlegi helyzetük alapján a magyarok 40 százaléka úgy gondolja, hogy nem fog tudni nyugdíjba menni 65-69 éves kora előtt. A magyar válaszadók 11 százalék mondja azt, hogy a 70-74 éves kor körül tud majd visszavonulni, 15 százalék szerint pedig sosem fog eljönni a nyugdíjas kor – világviszonylatban csupán 5 százalék gondolja így.

**NAGY MÁRTON:
FÉLMILLIÓ EMBER
HIÁNYZIK A MUNKA-
ERŐPIACRÓL**

A magyar munkaerőpiacra 500 ezer emberre van szükség, akiket lehetőleg Magyarországon kell megtalálni, utána jöhetnek csak a vendégmunkások – mondta Nagy Márton gazdaságfejlesztési miniszter a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács legutóbbi ülésén Budapesten. A felzárkózáshoz tőkére, munkára és energiára van szükség, amely feltételek közül az utóbbi kettő előteremtése jelenti a nagyobb kihívást.

Deloitte-kutatás: azok a cégek tudnak sikeresek lenni, amelyek a munkavállalóikra partnerként tekintenek

Azok a cégek tudnak sikeresek lenni, amelyek a munkavállalóikra partnerként tekintenek, és velük együttműködve hoznak létre olyan fenntartható munkamodelleket, amelyek hatására a dolgozók a legjobbat tudják kihozni magukból – derül ki a Deloitte Globális Humán Erőforrás Trendek 2023 kutatásából.

Az üzletviteli és vezetési tanácsadó cég rámutat: a világgjárvány alapjaiban forgatta fel a munkavégzés helyéről, a munkáról és a munkavállalókról alkotott elképzeléseket, hatásai hosszú távon új kihívások elé állítják a cégvezetőket – idézi a kutatás eredményeit az MTI.

A kutatás rávilágított arra, hogy a munkakörökön alapuló munkaszervezés korlátozhatja a cégek megújulását, emellett a munkavállalók fejlődési és karrierlehetőségeit is. Csépai Martin, a Deloitte HR tanácsadási üzletágának igazgatója szerint a problémára a kompetencia alapú munkaszervezésre áttérés jelenthet megoldást, amellyel a szervezetek hatékonyabban szabadít-

TIZENEGY ÉV

A Deloitte több mint 11 éve készíti el felmérését, amelyet az idén 105 ország és 10 ezer résztvevő – üzleti vezetők, HR szakemberek, valamint munkavállalók – megkérdezésével végeztek el.

ják fel a munkaerőben rejlő teljes potenciált, és a munkavállalók jobb fejlődési, valamint karrierlehetőségekkel rendelkezhetnek.

A magyarországi adatokat is magában foglaló Kelet-Közép-Európára fókuszáló régiós felmérés szerint a vezetők 95 százaléka kiemelten fontosnak tekinti a munkaszervezés teljes újragondolását, és csak 20 százalék véli úgy, hogy szervezetük készen áll a kihívás kezelésére.

A Deloitte kutatói megállapítják: ahol a munkavállalók bevonásával hozzák meg a legfontosabb szervezeti döntéseket, ott 80 százalékkal nagyobb a dolgozók cég iránti elköteleződése, és 60 százalékkal nagyobb arányban képesek

hatékonyan reagálni a változásokra. Azok a szervezetek, amelyek toborzási és tehetségmenedzsment stratégiájukat nem a hagyományos munkaerőpiacra szabják, olyan készségekhez és tudáshoz férhetnek hozzá, amelyek felgyorsítják a vállalati növekedést, az innovációt és az agilitást – írták.

A felmérésben az idén először munkavállalókat is megkérdeztek. A válaszadók 95 százaléka szerint a vezetői képességek és hatékonyság kiemelkedő tényezők egy vállalat sikere szempontjából, azonban csak 23 százalékuk választotta azt, hogy a vezetője rendelkezik a szükséges képességekkel.

Átadták a Magyar Innovációs Nagydíj pályázat elismeréseit

A 2022. évi Magyar Innovációs Nagydíj pályázat nagydíját a Mediso Kft. kapta az ultramagas térerejű PET/MRI gyógyászati termékcsalád kifejlesztéséért, amely jelentős üzleti haszonnal jár, és kiemelkedő műszaki, gazdasági innovációs teljesítmény is egyben. elismerésére. A nagydíj mellett több elismerést is átadtak.

Csák János kulturális és innovációs miniszter, a bírálóbizottság elnöke a díjátadón elmondta: Magyarországon a cégek 33 százaléka innovatív, ez az arány az Európai Unióban 53 százalék. A magyar innovatív vállalkozások 11 százaléka működik együtt egyetemekkel. Felhívta a figyelmet arra, hogy Magyarországon a teljes hozzáadott értéknek mindössze 53 százalékát adják hazai cégek, ez nagyon alacsony arány, ezért változtatni kell rajta.

Az ünnepségen átadták a nyerteseknek a pályázat elismeréseit.

Az Energiaügyi Minisztérium támogatásával kiírt 2022. évi Környezetvédelmi Innovációs Díjban a Karsai Holding Zrt. részesült a Karsai gyeprács kifejlesztéséért.

Az Agrárminisztérium támogatásával kiírt 2022. évi Agrár Innovációs Díjat az AgroVIR Kft. kapta az AgroVIR 4 Connect digitális szolgáltatáscsomagért.

A Gazdaságfejlesztési Minisztérium támogatásával kiírt 2022. évi Informatikai Innovációs Díjban a MÁV-START Zrt. és a MÁV Szolgáltató Központ Zrt. részesült a START Europa – nemzetközi jegyértékesítési rendszer digitális átalakulásáért.

A Gazdaságfejlesztési Minisztérium támogatásával kiírt 2022. évi Ipari Innovációs Díjat az AGM Beton Zrt. képviselője vette át az előregyártott elemekből ké-

szített 1000-1500 köbméteres vasbeton viztoronyért.

A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala 2022. évi Innovációs Díjában szintén az AGM Beton Zrt. részesült a különösen aktív szellemi tulajdonvédelmi tevékenységéért.

A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal 2022. évi „Alaputatástól a piacig” Innovációs Díjában a TargetEx Kft. részesült a fehérjeexpressziós és fehérjetisztítási platform fejlesztéséért.

A bírálóbizottság a Magyar Innovációs Nagydíj pályázat keretében kiemelt elismerésben részesítette három pályázót – a Sensirion Kft., a Pécsi Tudományegyetem együtt a Piatnik Budapest Kft.-vel, valamint a Bábolna Tetrapak Kft. – innovációs teljesítményét.

A Magyar Innovációs Szövetség 1991. évi III. közgyűlése határozott a Magyar Innovációs Nagydíj megalapításáról. Az évente egyszer kiadott nagydíjat azok a Magyarországon bejegyzett társaságok kaphatják, amelyek a díjátadást megelőző évben kiemelkedő műszaki, gazdasági innovációs teljesítménnyel jelentős üzleti hasznot értek el.

A Magyar Innovációs Alapítvány kuratóriuma először 1993. január 21-én hirdette meg az Innovációs Nagydíj Pályázatot az 1992. évi innovációs teljesítmény elismerésére. Az eddigi harminc pályázati felhívásra összesen beérkezett 1379 pályaműből 1204 volt megvalósult, sikeres innováció, és ezek közül 233 kapott különböző innovációs díjat.

A 2022. évi Magyar Innovációs Nagydíj pályázatra 2023. február 3-ig határidőre 37 pályázat érkezett. A 27 fős bíráló bizottság 35 pályázatot minősített 2022-ben megvalósult, eredményes és sikeres innovációnak – közölte az MTI-vel a Magyar Innovációs Szövetség.

IMF: minimálisan romlottak a globális gazdaság idei kilátásai

A Nemzetközi Valutaalap (IMF) szerint összességében minimálisan romlottak a globális gazdaság idei kilátásai a szervezet előző, januári előrejelzése óta. Az IMF legfrissebb előrejelzése szerint idén a globális gazdaság 2,8 százalékkal nő a januárban várt 2,9 százalékkal szemben, a jövő évi GDP-növekedési adatot 3,1 százalékról 3 százalékra mérsékelte a szervezet. Az OPEC nem változtatott idei globális GDP-növekedési előrejelzésén, változatlanul 2,6 százalékot vár.

Tavaly 3,4 százalékkal nőtt a világ-gazdaság. Az IMF szerint a világgazdaság ismét erősen bizonytalan szakaszban van, nehezen megjósolható hatásai vannak az előző három év sokkjainak, így elsősorban a koronavírus-járványnak és Oroszország ukrajnai inváziójának-ismerteti az MTI az IMF legfrissebb számait.

A visszaesett kereslet élénkítése, az elhúzó-dó kínálati zavarok, a nyersanyagárak erőteljes növekedése egyebek között arra vezetett, hogy az infláció több évtizedes szintre emelkedett számos országban, ami viszont agresszív szigorításra készítette a jegybankokat, hogy az inflációt visszaszorítsák az inflációs célszintre és hogy hűtsék az inflációs várakozásokat. Azt megelőzően, hogy néhány bank összeomlása megrázta a pénzügyi szektort, az idei év elején már voltak jelek a világgazdaság stabilizálódására az Ukrajna elleni orosz invázió után, aminek következtében megugrott a nyersanyagok és energiatermékek ára. Ez jelentős irányváltásra és alkalmazkodásra kényszerített számos gazdaságot.

A januári, 1,2 százalékos becsléséhez képest 1,3 százalékra javította a fejlett országok idei évi növekedésére vonatkozó várakozását a valutaalap, miközben a jövő évi adatot 1,4 százalékra tartotta. Az országcsoport hazai összterméke (GDP) 2,7 százalékkal nőtt tavaly.

Az euróövezetben a tavalyi 3,5 százalékos GDP-növekedés után idén 0,8 százalékos

bővülést vár az IMF, 0,1 százalékponttal magasabbat a januári prognózisban jelzetté, 2024-ben pedig 1,4 százalékot az év elején becsült 1,6 százalék helyett. Az idei németországi növekedési prognózist 0,2 százalékponttal, 0,1 százalék csökkenésre rontott az IMF, a jövő évit pedig 0,3 százalékponttal, 1,1 százalékra fogta vissza. A német GDP tavaly 1,8 százalékkal nőtt.

Az amerikai gazdaság kilátásaival kapcsolatban derültebb az IMF januárhoz képest: az idei GDP-növekedési előrejelzését 0,2 százalékponttal, 1,6 százalékra, a jövő évit pedig 0,1 százalékponttal, 1,1 százalékra javította. Az amerikai GDP tavaly 2,1 százalékkal nőtt.

A fejlődő országokban 3,9 százalékos növekedést vár az idén az IMF és 4,2 százalékos jövőre. Az idei prognózist 0,1 százalékponttal rontották, a jövő évit változatlan szinten tartották a jelentés összeállítói. Az országcsoport GDP-je 4 százalékkal bővült tavaly.

Az IMF nem módosította Kína idei és jövő évi növekedésével kapcsolatos előrejelzését januárhoz képest, az ideit 5,2 százalékra, a jövő évit 4,5 százalékra tartotta. Kína gazdasága tavaly 3 százalékkal nőtt. India idei gazdasági növekedése kisebb lehet a januárban vártnál, de a bővülés így is meghaladja majd a kínait. Az idei indiai GDP-növekedési kilátást 0,2 százalékponttal, 5,9 százalékra, a jövő évit pedig 0,5 százalékponttal, 6,3 százalékra gyengítette az IMF, miután a tavalyi növekedés 6,8 százalék volt.

EKB FELMÉRÉS: ENYHÜLTEK A FOGYASZTÓK INFLÁCIÓS VÁRAKOZÁSAI

Februárban tovább csökkent a fogyasztók által érzékelt infláció és az elkövetkező tizenkét hónapra vonatkozó inflációs várakozás az euróövezetben az Európai Központi Bank (EKB) felmérése szerint. Az elmúlt 12 hónapban érzékelt infláció mediánja a januári 9,5 százalékról februárban 8,7 százalékra csökkent, az elkövetkező 12 hónapra vonatkozó inflációs várakozás pedig 4,9 százalékról ment lejjebb 4,6 százalékra. A három éves távlatban becsült inflációs várakozások 2,5 százalékról 2,4 százalékra mérséklődtek a fogyasztók körében.

NAGY-BRITANNIA CSATLAKOZIK A CSENDES-ÓCEÁNI SZABADKERESKEDELMI SZERVEZŐDÉSHEZ

Nagy-Britannia csatlakozik az Átfogó és Előremutató Csendes-óceáni Partnerség (CPT-PP) nevű szabadkereskedelmi szerveződéshez. A csendes-óceáni szabadkereskedelmi megállapodást 11 ország képviselői – Ausztrália, Brunei, Kanada, Chile, Japán, Malajzia, Mexikó, Új-Zéland, Peru, Szingapúr és Vietnam – 2018. március 8-án parafálták.

Oroszország GDP-je idén 0,7 százalékkal nőhet a januárban várt 0,3 százalék helyett, jövőre pedig 1,3 százalék lehet a gazdasági növekedés a januárban becsült 2,1 százalék bővülés helyett. Az orosz GDP tavaly 2,1 százalékkal csökkent.

Magyarország az IMF januári előrejelzésében nem szerepelt. A legutóbbi becslés szerint a magyar GDP idén 0,5 százalékkal, jövőre 3,2 százalékkal nő a tavalyi 4,9 százalékos emelkedést követően. A jelentés összeállítói szerint Magyarországon az infláció a tavalyi 14,5 százalék után idén 17,7 százalék, jövőre 5,4 százalék lesz, míg a munkanélküliségi ráta a tavalyi 3,6 százalék után 4,1 százalék lesz idén és 3,8 százalék jövőre.

A világkereskedelmi forgalom tavaly 5,1 százalékkal bővült, az idén az IMF prognózisa szerint 2,4 százalékkal, jövőre 3,5 százalékkal nő. Januári becsléséhez képest az idei forgalom alakulásával kapcsolatos adaton nem változtatott az IMF, a jövő évet 0,1 százalékponttal feljavította.

A Brent, a Dubai Fateh és az amerikai WTI nyersolaj árának átlaga 96,36 dollár volt tavaly. Az idén 73,13 dollár, jövőre pedig 68,90 dollár lehet az IMF szerint.

Az IMF a fejlett országokban 4,7 százalékos inflációt vár az idén és 2,6 százalékos jövőre. Az idei inflációs előrejelzését 0,1 százalékponttal felfelé módosították, a jövő évet nem változtatták a januári becsléshez képest. Az euróövezetben idén 5,3 százalékos, jövőre 2,9 százalékos, Japánban az idén 2,7 százalékos, jövőre 2,2 százalékos, az Egyesült Államokban pedig idén 4,5 százalékos, jövőre 2,3 százalékos inflációra számít az IMF.

A fejlődő országokban az idén 8,6 százalékos, jövőre pedig 6,5 százalékos inflációra számít az IMF, az idén

0,5 százalékponttal, jövőre 1,0 százalékponttal magasabbra a januárban jelzetté.

Tavaly a fejlett országokban 7,3 százalékkal, a fejlődő országokban 9,8 százalékkal emelkedtek a fogyasztói árak.

NEM VÁLTOZTATOTT IDEI OLAJKERESLETI ELŐREJELZÉSÉN AZ OPEC

Nem változtatott idei világgazdasági növekedési és olajkeresleti előrejelzésén a Kőolaj-exportáló Országok Szervezete (OPEC) havi rendszeres piaci jelentésének áprilisi száma alapján, változatlanul 2,6 százalékot vár. A prognózis alapján az OECD növekedése 1,1 százalékos, az Egyesült Államoké 1,2 százalékos, az euróövezeté 0,8 százalékos lehet. Kínában 5,2 százalékos, Indiában 5,6 százalékos növekedést vár az OPEC. Az Egyesült Királyságban stagnálhat a gazdaság, Oroszországban pedig 0,5 százalékkal csökkenhet. Ezek a prognózisok mind megegyeznek az előző havi, márciusi jelzéssel. Az OPEC csak a japán GDP-növekedést módosította 0,2 százalékponttal lefelé 1,0 százalékos növekedésre.

A tavalyi világgazdasági növekedést 3,3 százalékosra teszi az OPEC, ami 0,1 százalékpontos módosítás felfelé az előző havi előrejelzéshez képest.

Az OPEC várakozásai szerint a világ olajkereslete napi 2,3 millió hordóval nőhet a tavalyihoz képest az idén, ami nagyjából az előző havival megegyező becslés. Az olajkereslet azonban az OECD országokban csökken, a világ többi részén emelkedik, de összességében a növekedés mértéke nem változik. A globális olajkereslet eszerint az idén napi 101,89 millió hordó lesz, a márciusi becslés napi 101,90 millió hordó volt.

A kereslet-kínálat tekintetében napi 300 millió hordó volt a többletkínálat az első negyedévben. A globális kereslet napi 101,55 millió hordó volt, az OPEC-en kívüli termelés napi 73,02 millió hordó volt, ami napi 28,53 millió hordós keresletet támasztott az OPEC-olaj iránt, az OPEC pedig napi 28,82 millió hordót termelt az első negyedévben.

Márciusban napi 28,80 millió hordó, februárban napi 28,88 millió hordó volt az OPEC termelése. Az OPEC olajkosarának átlagos ára márciusban 78,45 dollár volt hordónként, 3,43 dollárral alacsonyabb a februári 81,88 dollárnál. A márciusig eltelt 12 hónap átlagára 80,56 dollár volt.

MTI

Czepek Gábor: 2030-ra elérhető Magyarországon a villamosenergia-szuverenitás

Magyarország 2030-ra saját forrásokból fedezheti a teljes áramszükségletét, beleértve az addig kiépülő új ipari kapacitások villamosenergia-igényét is – mondta az Energiaügyi Minisztérium (EM) közigazgatási államtitkára a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ) március 30-i rendezvényén Budapesten.

Czepek Gábor úgy véli, hogy az olcsó energia korszakának jó időre vége, a kormány ugyanakkor továbbra is kulcsfontosságúnak tekinti a háztartások védelmét az árrobbanással szemben. Lakossági rezsicsökkentésre az idei költségvetésből majdnem 1500 milliárd forint áll rendelkezésre, és a „betonbiztos” lakossági védelem mellett a rezsivédelmi alpból a gazdasági szereplők is számíthattak állami segítségre, nehézségeiket a meghirdetett vállalati programok jelentősen enyhítik – tudósít az MTI a Csúcstalálkozó az MGYOSZ-ban rendezvényről.

A magas hozzáadott értéket teremtő beruházásokról Magyarország akkor sem mondhat le, ha azok jelentősen növelik az energiafelhasználást. Becslések szerint 2030-ra az emelkedés mértéke elérheti az 55 százalékot – tette hozzá. Az államtitkár szerint a belföldi előállítású villamos energia alapja a paksi atomerőmű, üzemidő-hosszabbítására mindenképp szükség van. Magyarország energetikai álláspontját az utóbbi években egyre többen követik, az atomenergia létjogosultsága ma már uniós szinten is elfogadott – jegyezte meg.

Kitért arra, hogy jelentős energiahordozó-lelőhelyek híján a gázellátás külföldi források nélkül nem oldható meg, erre azért is szükség lesz, mert a megújulóenergia-termelők nem egyenletesen állítanak elő áramot, kiegyenlítésükre a gázerőmű a legolcsóbb és leggyorsabb megoldás.

Az orosz gáz kiesése felborította az európai gazdaság egyensúlyát, a kontinens nem készült fel az energiaváltságra, és hosszú távon a rendkívüli mértékű drágulást sem tudja finanszírozni – mutatott rá Czepek Gábor. Hozzátette: Magyarország energetikai mozgástere ugyanakkor jelentősen nőtt 2010 óta, hiszen a belföldi gáz- és villamosvezetékek összeköttetései a szomszédos államokkal nagy mértékben bővültek, így ma már a keleti piacok kiesése mellett is biztosítani lehetne a belföldi felhasználást. Az államtitkár szerint az energia-szuverenitáshoz hozzájárul az is, hogy a belföldi gáztároló-kapacitás a legnagyobbak közé tartozik Európában. A jelenlegi majdnem egyharmados, mintegy 3 milliárd köbméteres töl-

tótság már októberben elérheti az 5 milliárd köbmétert, ami az esetleges téli import leállást is fedezné.

A napenergia-termelés már most jelentős, a névleges összkapacitás a következő évtizedre elérheti a paksi erőmű teljesítményét. A háztartási méretű naperőművek hálózati csatlakozásának jogi rendezése hamarosan elkészülhet, és majdnem 1000 milliárd forintos hálózatfejlesztés várható – ismertette. Czepek Gábor az energiatermelés bővítéséhez szükséges fejlesztések összegét 6 ezer milliárd forintra becsülte, ennyibe kerül az emelkedő fogyasztás fedezése, a megújuló energia-termelők és a kiegyenlítő villamos energiát adó üzemek létesítése, a hálózatfejlesztés, a geotermikus beruházások, az energetikai zöldítések, az energiahatékonysági korszerűsítések, a zöld ipari kapacitások kiépítése.

Az „energetikai rendszerváltás” költséges, de Európa elkötelezte magát a fosszilis energiahordozók kivezetése mellett, Magyarország számára pedig kiemelten fontos versenyképességi kérdés, hogy az energetikai kiszolgáltatottságát mérsékelve biztosítani tudja az ellátást – hangsúlyozta az államtitkár az MGYOSZ rendezvényén.

Erősíti külkapcsolatait az MGYOSZ

Április elején zárult a Smart City Summit&Expo elnevezésű nemzetközi tanácskozás és kiállítás Taibeiben, melyen a budapesti kamara szervezésében egy magyar üzletember delegáció is részt vett, melynek tagja volt Horváth Miklós, az MGYOSZ elnökségi tagja. Az esemény kiváló alkalmat teremtett arra, hogy az MGYOSZ képviselőjében felvegye a kapcsolatot a helyi munkaadói szervezettel is.

Az MGYOSZ határozott célja, hogy erősítse külkapcsolatait az Európán kívüli munkaadói szervezetekkel is” – mondta Horváth Miklós, „Európában a BusinessEurope tagjaként aktív együttműködés létezik a tagországok szövetségével, az Európán kívüli kapcsolatok – néhány kivételtől eltekintve – azonban még erősítésre szorulnak. Tajvan, az ázsiai kistigris biztosan az a terület, ahol sok hasznos üzleti tapasztalat halmozódott fel, ami a magyar vállalatoknak is jól jöhet. Éppen ezért örültem, hogy megbeszélést folytathattam Tajpeiben James Chu-val, a Kínai Nemzeti Kereskedelmi és Ipari Szövetség főtitkárával (CNAIC, Chinese National Association of Industry and Commerce), és egy, a Magyarország iránt érdeklődő vállalkozóknak szervezett kóktélpartin több ottani üzletemberrel.”

Az idei Smart City Summit&Expo kiemelt témái a digitális átalakulás és a zöld átalakulás voltak, de nagy hangsúlyt kapott az okos egészségügy, az okosvárosok és a startupok témaköre is. A világ csúcstechnológiai vállalatai képviseltették magukat ezen az üzleti világtalálkozón.

A Kínai Nemzeti Ipari és Kereskedelmi Szövetség (CNAIC) 1952 áprilisában jött létre, mint az első országos üzleti szervezet, amelynek tagjai között vannak ipari és kereskedelmi szektorban dolgozó vállalkozók egyaránt. Tavaly, amikor 70. évfordulót ünnepelték, a CNAIC-nak körülbelül 1100 tagja volt. A munka 18 bizottságban folyik, ami felöleli a gazdaság szinte minden szakterületét. Ilyen például: ipar- és kereskedelem-politika, pénzügy és adózás, monetáris kérdések, munkaügyi kapcsolatok, nemzetközi ügyek, szárazföldi kínai ügyek, kommunikáció és közlekedés, turizmus, ipari innováció, kulturális és kreatív iparágak, tagi szolgáltatások, jogalkotási kapcsolatok és fiatal vállalkozók ügyei, valamint 4 regionális fejlesztési bizottság is működik. A CNAIC szoros kapcsolatban áll

több külföldi üzleti szervezettel, ilyen például a BUSINESSEUROPE, a Japan Business Federation (KEIDANREN), valamint Kansai, Kyushu, Közép-Japán, Hokkaido, Shikoku és Miyagi prefektúra regionális japán üzleti szövetségei. Ezek a kapcsolatok elősegítik az ipari együttműködést és elősegítik a kereskedelmi kapcsolatok előmozdítását.

„A tajvani üzletemberek figyelnek Európára. fontosnak tartják, hogy a meglévő, erőteljes kínai üzleti kapcsolataik bővüljenek, új partnerekre tegyenek szert. Gyakran szerveznek üzleti tanulmányutakat. Nem kizárt, hogy a mostani megbeszélésnek Budapesten lesz folytatása...” – összegezte a tapasztalatokat Horváth Miklós.

Mint ismeretes, Tajvan fejlett gazdasággal rendelkezik. Gazdasági teljesítményének több mint 60 százalékát a szolgáltató szektor adta, míg az ipar csupán 36 százalékért felel. A mezőgazdaság szerepe elenyésző, mindössze 1,56 százalékát teszi ki a gazdaságnak. Ezen belül jelentős a halászat. Tajvan (hivatalos néven: Kínai Köztársaság) legnagyobb kereskedelmi partnere Kína (Kínai Népköztársaság). A kétoldalú forgalom 2021-ben 273 milliárd dollárt tett ki, ami a teljes tajpeji külkereskedelmi forgalom 33 százaléka – írja a vg.hu a CNN-re hivatkozva. Kína és Hongkong adta a tajvani export 42 százalékát – az Egyesült Államok mindössze 15 százalékot. A tajvani import fő forrása is Kína és Hongkong 22 százalékos részesedéssel. Az Egyesült Államok Japán, Európa és Délkelet-Ázsia mögött az ötödik helyre szorult mindössze tíz százalékkal. Tajvan világvezető a félvezetők gyártásában, amelyek gyakorlatilag minden modern elektronikus termék alapvető alkatrésze.

A tajvani fél a nyár folyamán egy üzleti delegációt szervez Magyarországra. Azok a tagok vagy tagszervezetek, akik érdeklőnek a Tajvan iránt, kérjük jelezzék ezt a titkárságon.

Támogatókat keres az ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskola

Harmincmillió forint hiányzik az iskola kasszájából ahhoz, hogy a már megvalósult felújítások mellett a természettudományos szaktantermek berendezésének, tanulói bútorainak, tanári demonstrációs asztalainak, tábláinak, kísérleti eszközeinek halaszthatatlan cseréjét, pótlását is megoldja az ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskola. Ezért az Alapítvány kuratóriuma támogatókat, szponzorokat keres a hiányzó összeg előteremtésére.

Az iskola éppen ebben az évben százesztendő, műemléki védettségű épületben működik, falai között 1923-ban kezdődött meg a tanítás. Az épület nagyon rossz állapotú, az elmúlt évtizedek elmaradt beruházásai miatt teljeskörű felújításra szorul. A várakozásokkal ellentétben az elmúlt évben sajnos kikerült a középtávú állami beruházási tervekől.

Az iskola fenntartója, az Eötvös Loránd Tudományegyetem lehetőségeihez mérten igyekszik megteremteni a működési feltételeket, kihasználni a pályázati lehetőségeket. Idén az EFOP 4.3.2./22 projekt keretében a fenntartónak sikerült 500 millió Ft-ot elnyernie az iskola elektromos hálózatának részleges felújítására, a tantermek, szaktantermek burkolására, festésére, a jellemzően 30-40 éves osztálytermi bútorok cseréjére.

Sajnos a folyamatos áremelkedések következtében a fenti pályázati összeg már nem teszi lehetővé a természettudományos szaktantermek berendezésének, tanulói bútorainak, tanári demonstrációs asztalainak, tábláinak, kísérleti eszközeinek halaszthatatlan cseréjét, pótlását. Ezért döntött úgy az Alapítvány kuratóriuma, hogy támogatókat, szponzorokat keres a hiányzó 30 millió Ft előteremtésére.

AKKREDITÁLT KIVÁLÓ TEHETSÉGPONT

Az intézményben 920 diák tanul 12 évfolyamon. Az iskola eredményességi mutatói kiemelkedőek, a HVG gimnáziumi rangsorában 2019-ben 1., 2020-ben 2., 2021-ben 1., 2022-ben 3., 2023-ban ismét 1. helyezést ért el. A tanulók szinte minden tárgyból kiváló eredménnyel szerepelnek az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen és a nemzetközi diákolimpiákon (pl. biológia, informatika). Az iskola Akkreditált Kiváló Tehetségpont. Az érettségizők

65-70%-a műszaki – természettudományi – orvosi pályán tanul tovább, és a felsőoktatási intézmények (BME, ELTE, SE) vizsgajelzései szerint a hallgatói kiválóságot képviselik. Az eredmények azt mutatják, hogy az iskola szaktanárai sikeresek a diákok érdeklődésének felkeltésében a matematikai, az informatikai és a természettudományok iránt. Korszerű módszerekkel tanítanak, probléma alapú megközelítést alkalmaznak, nagyon sok tanulókísérletet iktatnak be az óráikba. Nem véletlen, hogy a belső elégedettségmérések szerint a két legkedveltebb tárgy az iskolában a matematika és a biológia.

Az intézmény gyakorlóiskola, falai között teszik meg első lépéseiket a tanári pályára készülő egyetemi hallgatók. A tanárjelöltek pályaszocializációjában, a tanári pálya iránti elköteleződésében kiemelt szerepe van a gyakorlóiskolának. Fontos, hogy a tanárjelöltek munkájukat megfelelő körülmények között, inspiráló szellemi és fizikai környezetben végezhesék. A tanárjelöltek

felkészítése mellett az iskola vezetőtanárai rendszeresen tartanak szaktárgyi, módszertani továbbképzéseket gyakorló tanárok számára is.

A JÖVŐ ISKOLÁJA

Olyan tanulási környezetet biztosít,

- ahol nemcsak a tanórai időszakok támogatják a tanulók fejlődését,
- ahol a környezet kialakításába van beleszólása a diákoknak,
- amely fenntartásában pedig felelőssége és feladata is van a diákoknak,
- amely komfortos lehetőséget biztosít a közösségi és egyéni tanulásra, a szabadidő kreatív eltöltésére, a szellemi feltöltődésre, amely által az iskola nemcsak az a hely, ahova kötelező bejárni, hanem ahol biztonságos környezet és nyugalom szolgálja a tanulók fejlődését, azaz ahol jó lenni.

Láng György • igazgató

További információ:

lang.gyorgy@radnoti.elte.hu

Intézkedéscsomag a kulcsfontosságú nyersanyagok biztonságos biztosításához

A Bizottság március közepén átfogó intézkedéscsomagot terjesztett elő, amellyel arra törekszik, hogy biztosítsa az EU hozzáférését a kulcsfontosságú nyersanyagok biztonságos, diverzifikált és fenntartható beszerzéséhez. A kulcsfontosságú nyersanyagok nélkülözhetetlenek számos stratégiai ágazat számára, beleértve a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló és a digitális ipart, a repülési és űrrepülési, illetve a védelmi ágazatot.

Miközben az előrejelzések szerint a kritikus fontosságú nyersanyagok iránti kereslet drasztikus növekedése várható, Európa nagymértékben függ a behozataltól, és az ráadásul gyakran olyan harmadik országbeli beszállítóktól érkezik, amelyek szinte monopolhelyzetben vannak. Az EU-nak csökkentenie kell az ellátási láncokat veszélyeztető, stratégiai függőségek okozta kockázatokat, hogy ezáltal fokozza gazdasági rezilienciáját. Ennek szükségességére a Covid19-et és az Ukrajna elleni orosz inváziót követő energiacsökkenés után kialakult ellátási hiányok is rávilágítottak. Emiatt veszélybe kerülhetnek az EU erőfeszítései, amelyeket éghajlat-politikai és digitális célkitűzéseinek elérésére tesz.

A március 16-án elfogadott, kulcsfontosságú nyersanyagokról szóló rendelet

és közlemény az egységes piac és az EU külső partnerségei által jelentett erősségek és lehetőségek lehető legnagyobb mértékű kihasználásával kívánja a kulcsfontosságú nyersanyagok uniós ellátási láncait diverzifikálni és rezilienciájukat fokozni. A kulcsfontosságú nyersanyagokról szóló jogszabály emellett javítja az EU képességét az ellátási zavarokkal kapcsolatos kockázatok nyomon követésére és mérsékelésére, valamint fokozza a körforgásos jelleget és a fenntarthatóságot.

A villamosenergia-piac szerkezeti reformjával és a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló iparról szóló jogszabállyal együtt a kulcsfontosságú nyersanyagokról szóló intézkedések kedvező szabályozási környezetet teremtenek a nulla nettó kibocsátású iparágak számára, amint az a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervben is bejelentésre került.

BELSŐ FELLÉPÉSEK:

A kulcsfontosságú nyersanyagokról szóló jogszabály elérhetővé teszi az EU számára az ahhoz szükséges eszközöket, hogy biztosítva legyen a kritikus fontosságú nyersanyagok biztonságos és fenntartható kínálatához való hozzáférése, elsősorban az alábbiak révén:

Egyértelmű cselekvési prioritások meghatározása: a kritikus fontosságú nyersanyagok frissített jegyzékén kívül a jogszabály felsorolja azokat a stratégiai nyersanyagokat is, amelyek kulcsfontosságúak Európa zöld és digitális törekvései, valamint a védelmi és űrtechnológiai célú alkalmazások szempontjából, ugyanakkor ellátási kockázatoknak vannak kitéve a jövőben. A rendelet a kritikus és a stratégiai nyersanyagok jegyzékét egyaránt beépíti az uniós jogba. Az

uniós ellátás 2030-ig történő diverzifikálása érdekében a jogszabály egyértelmű referenciaértékeket határoz meg a hazai kapacitásra vonatkozóan a stratégiai nyersanyagellátási lánc mentén:

- az EU éves fogyasztásának legalább 10%-a a kitermelés terén,
- az EU éves fogyasztásának legalább 40%-a a feldolgozás terén,
- az EU éves fogyasztásának legalább 15%-a az újrafeldolgozás terén,
- az egyes stratégiai nyersanyagok tekintetében a feldolgozás bármely releváns szakaszában az Unió éves felhasználásának legfeljebb 65%-a származhat egyetlen harmadik országból.

A kulcsfontosságú nyersanyagok biztonságos és reziliens ellátási láncainak létrehozása az EU-ban: a jogszabály csökkenti az adminisztratív terheket, és egyszerűíti a kritikus fontosságú nyersanyagokkal kapcsolatos uniós projektek engedélyezési eljárásait. Emellett a kiválasztott stratégiai projektek is támogatásban részesülnek azáltal, hogy forrásokhoz juthatnak és rövidebb (a kitermelési engedélyek esetében 24 hónapos, a feldolgozási és újrafeldolgozási engedélyek esetében pedig 12 hónapos) engedélyezési határidőkre lehet számítani. A tagállamoknak ezenkívül nemzeti programot kell kidolgozniuk a geológiai erőforrásaik feltárására.

Annak biztosítása, hogy az EU mérsekélni tudja az ellátási kockázatokat: az ellátási láncok rezilienciájának biztosítása érdekében a jogszabály úgy rendelkezik, hogy nyomon kell követni a kritikus fontosságú nyersanyagok ellátási láncait, és össze kell hangolni a stratégiai nyersanyagkészleteket a tagállamok között. Egyes nagyvállalatoknak ellenőrzést kell végrehajtaniuk a kritikus fontosságú nyersanyagokkal kapcsolatos ellátási láncokra vonatkozóan, és ennek részeként vállalati szintű stressztesztet kell végezniük.

Beruházás a kutatásba, az innovációba és a készségekbe: a Bizottság fokozni fogja az áttörést jelentő technológiák elterjesztését és alkalmazását a kritikus fontosságú nyersanyagok tekintetében. Emellett a kulcsfontosságú nyersanyagokkal kapcsolatos nagyszabású készségfejlesztési partnerség és a nyersanyagokkal foglalkozó akadémia létrehozása elő fogja mozdítani az érintett ellátási

KÖZÖS ÉRDEK A STABIL ELLÁTÁS

„Ez a jogszabály közelebb visz minket éghajlat-politikai céljainkhoz. Jelentősen javítani fogja a kritikus fontosságú nyersanyagok finomításának, feldolgozásának és újrafeldolgozásának európai helyzetét. A nyersanyagok alapvető szereppel bírnak például a szélenergia-termeléssel, a hidrogéntárolással vagy az akkumulátorok technológiájával kapcsolatos gyártási folyamatokban, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy az EU mind a zöld, mind a digitális átállást meg tudja valósítani. Most pedig világszerte megerősítjük megbízható kereskedelmi partnerekkel folytatott együttműködésünket, hogy enyhüljön az EU jelenlegi importfüggősége, és ne legyen kénytelen csupán egy vagy néhány országra hagyatkozni. Közös érdekünk, hogy fenntartható módon fokozzuk a termelést, ugyanakkor biztosítsuk az európai vállalkozások ellátási láncainak lehető legmagasabb szintű diverzifikációját” – hangsúlyozta *Ursula von der Leyen*, az Európai Bizottság elnöke.

láncokban dolgozó munkaerő számára releváns készségeket. Külső eszközként pedig a Global Gateway segíti majd a partnerországokat saját kitermelési és feldolgozási kapacitásaik fejlesztésében, ideértve a készségfejlesztést is.

A környezet védelme a kulcsfontosságú nyersanyagok körforgásos jellegének és fenntarthatóságának javítása révén: a kritikus fontosságú nyersanyagokkal való ellátás megnövelt biztonságának és jobb megfizethetőségének együtt kell járnia a káros hatások enyhítésére irányuló fokozott erőfeszítésekkel a munkavállalói jogok, az emberi jogok és a környezet-

ERŐSEBB GLOBÁLIS KAPCSOLATOK ÉPÜLNEK

A kritikus fontosságú nyersanyagok alapvető jelentőségűek versenyképességünk szempontjából, amelynek középpontjában az a törekvés áll, hogy vezető szerepet töltsünk be a jövő zöld iparágaiban. Bővítjük és felgyorsítjuk saját kapacitásainkat, és bizalmon, nyitottságon és kölcsönös előnyökön alapuló, egyre erősebb globális kapcsolatokat építünk ki. A közelmúltban Chilével kötött kereskedelmi megállapodásaink, valamint az Ausztráliával, illetve Indonéziával kötendő jövőbeli megállapodások hozzá fognak járulni a fenntartható és reziliens ellátási láncok támogatásához. Létre fogunk hozni egy kritikus fontosságú nyersanyagokkal foglalkozó klubot olyan megbízható partnerekkel, amelyek készek saját kritikus nyersanyagipari ágazataikat fejleszteni. A szorosabb és sokrétűbb kereskedelmi kapcsolatok révén csökkenthetők a függőségeink és az azokból eredő sebezhetőségek – mondta *Valdis Dombrovskis*, a kereskedelempolitikáért felelős ügyvezető alelnök.

védelem tekintetében, mind az EU-n belül, mind a harmadik országokban. Azok az erőfeszítések, amelyek a fenntartható fejlődés javítására irányulnak a kritikus fontosságú nyersanyagok értékláncainak tekintetében, egyben a harmadik országok gazdasági fejlődését is elősegítik, valamint előmozdítják a fenntarthatóság irányítását, az emberi jogokat, a konfliktusmegoldást és az adott régiók stabilitását is.

A tagállamoknak nemzeti intézkedéseket kell elfogadniuk és végrehajtaniuk annak érdekében, hogy javítsák a kritikus fontosságú nyersanyagokban gazdag

NÉLKÜLÖZHETETLEN A ZÖLD ÁTÁLLÁSHOZ

A kritikus fontosságú nyersanyagokkal való biztonságos és fenntartható ellátás nélkül nem számíthatunk a zöld és az ipari átállás megvalósulására. A kritikus fontosságú nyersanyagokra vonatkozó, csomag kiegyensúlyozott stratégiát mutat be. A behozatal alapvető fontosságú, és az is fog maradni: fokozzuk a nemzetközi szinten tett erőfeszítéseinket. Hosszú távon az újrafeldolgozás jelentősen hozzá fog járulni az ellátáshoz és iparunk versenyképességének biztosításához. De ehhez már ma cselekednünk kell. Végezetül, ahhoz, hogy kiaknázhassuk az Unióban rejlő lehetőségeket, egyszerűsíteniünk kell az üzleti tevékenységeket-hangsúlyozta *Margrethe Vestager*, a digitális korra felkészült Európáért felelős ügyvezető alelnök.

hulladék összegyűjtését, és hogy biztosítsák a hulladék másodlagos kritikus nyersanyagokká való újrafeldolgozását. A tagállamoknak és a magánszereplőknek meg kell vizsgálniuk, hogy milyen lehetőségek mutatkoznak a kulcsfontosságú nyersanyagok kitermelési hulladékból való visszanyerésére a jelenlegi bányászati tevékenységek során, illetve a korábban használt bányászati hulladéklerakókból. Az állandó mágneszt tartalmazó termékeknek meg kell felelniük a körforgásosságra vonatkozó követelményeknek, és szerepelnie kell rajtuk a termék újrafeldolgozhatóságáról és újrafeldolgozott tartalmáról szóló tájékoztatásnak.

NEMZETKÖZI SZEREPVÁLLALÁS

A kulcsfontosságú nyersanyagok uniós behozatalának diverzifikálása: az EU a nyersanyagellátás terén soha nem lesz önellátó, és fogyasztásának nagy részét illetően továbbra is a behozatalra szorul. A nemzetközi kereskedelem ezért alapvető fontossággal bír a globális termelés támogatásában és az ellátás diverzifikálásának biztosításában. Az EU-nak meg kell erősítenie a megbízható partnerekkel folytatott globális együttműködését a beruházások fejlesztése és diverzifikálása, a nemzetközi kereskedelem stabilitásának előmozdítása, valamint a

befektetők jogbiztonságának megerősítése érdekében. Az EU mindenekelőtt kölcsönösen előnyös partnerségekre fog törekedni a feltörekvő piacokkal és a fejlődő gazdaságokkal, különösen a Global Gateway stratégia keretében.

Az EU fokozni fogja a kereskedelmi tevékenységet, többek között a következő intézkedésekkel: kritikus fontosságú nyersanyagokkal foglalkozó klub létrehozása bármely olyan, hasonlóan gondolkodó ország részvételével, amely készen áll megerősíteni a globális ellátási láncokat; a Kereskedelmi Világszervezetet (WTO) megerősítése; a fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló megállapodások és szabadkereskedelmi megállapodások hálójának bővítése és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok elleni küzdelem érdekében szigorított végrehajtás.

A stratégiai partnerségek további fejlesztése: az EU megbízható partnereivel együttműködésben fenntartható módon elő fogja segíteni azok gazdasági fejlődését a saját országukban történő értéklánc-teremtés révén, ugyanakkor elő fogja mozdítani a biztonságos, reziliens, megfizethető és kellően diverzifikált uniós értékláncokat is.

Mielőtt a javasolt rendelet elfogadásra kerülne és hatályba lépne, az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa is megvitatja és jóváhagyja. *EB*

Bizottsági javaslat az uniós villamosenergia-piac szerkezetének megreformálására

A Bizottság javaslatot tett az uniós villamosenergia-piac szerkezetének reformjára, hogy felgyorsítsa a megújuló energiaforrások térnyerését és a gáz kivezetését, csökkentse a fogyasztói számlák függését a fosszilis tüzelőanyagok ingadozó áraitól, jobban védje a fogyasztókat a jövőbeli áremelkedésektől és az esetleges piaci manipulációtól, valamint tisztábbá és versenyképesebbé tegye az uniós ipart.

Az EU több mint húsz éve rendelkezik hatékony, jól integrált villamosenergia-piaccal, amely lehetővé teszi a fogyasztók számára, hogy kihasználják az egységes energiapiac gazdasági előnyeit, biztosítja az ellátás biztonságát és ösztönzi a dekarbonizációs folyamatot. Az Ukrajna elleni orosz invázió által kiváltott energiaválság azonban rávilágított arra, hogy a zöld átállás jobb támogatása és az energiafogyasztók – mind a háztartások, mind a vállalkozások – számára a megfizethető, megújuló és nem fosszilis eredetű villamos energiához való széles körű hozzáférés biztosítása érdekében mihamarabb kell igazítani a villamosenergia-piacot.

A javasolt reform több uniós jogszabály – nevezetesen a villamosenergia-rendelet, a villamos energiáról szóló irányelv és a REMIT-rendelet – felülvizsgálatát irányozza elő. Olyan intézkedéseket vezet be, amelyek ösztönzik a nem fosszilis tüzelőanyag-gal történő villamosenergia-termelésre irányuló hosszabb távú szerződések kötését, és több tiszta és rugalmas megoldást vezetnek be a rendszerbe a gázzal való verseny érdekében, például a keresletoldali választékokat és a tárolást. Ez csökkenti fogja a fosszilis tüzelőanyagok piacának a fogyasztói villamosenergia-számlákra gyakorolt hatását, valamint biztosítani fogja,

hogy a megújuló energiaforrások alacsonyabb költsége tükröződjön a villamosenergia-számlákban. Emellett a javasolt reform a piac átláthatóságának és integritásának fokozásával várhatóan fellendíti a nyílt és tisztességes versenyt az európai nagykereskedelmi energiapiacokon.

Egy megújuló energiaforrásokon alapuló energiarendszer kiépítése nemcsak a fogyasztói számlák csökkentése szempontjából kulcsfontosságú, hanem az EU fenntartható és független energiaellátásának biztosításához is, összhangban az európai zöld megállapodással és a REPowerEU tervvel. Ez a reform, amely a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv részét is képezi, lehetővé teszi az európai ipar számára a megújuló, nem fosszilis eredetű és megfizethető energiaellátáshoz való hozzáférést, ami a dekarbonizáció és a zöld átállás egyik kulcsfontosságú tényezője. Energia- és éghajlat-politikai céljaink elérése érdekében ugyanis az évtized végére a megújuló energiaforrások felhasználását meg kell háromszorozni.

A FOGYASZTÓK VÉDELME ÉS ÉRDEKEINEK ÉRVÉNYESÍTÉSE

A magas és ingadozó árak – például a 2022-ben tapasztalt, Oroszország által az

STABILABB ENERGIAKÖLTSÉGEK

Bár a villamosenergia-piac jelenlegi kialakítása évtizedek óta hatékony, jól integrált piacot biztosít, a szűkös globális kínálat és az energiapiacaink Oroszország általi manipulációja következtében számos fogyasztó az energiaszámlák jelentős növekedésével szembesült. Olyan intézkedésekre teszünk javaslatot, amelyek Uniós-szerte növelni fogják az energiaköltségek stabilitását és kiszámíthatóságát. A megújuló energiaforrásokba történő beruházások ösztönzése segíteni fog a zöld megállapodás céljainak elérésében és abban, hogy az EU-t a tiszta energia központjává tegyük az elkövetkező évtizedekre – hangsúlyozta Kadri Simson energiaügyi biztos.

EU ellen folytatott energiaháború által kiváltott árak – túlzott terhet róttak a fogyasztókra. Ez a javaslat lehetővé teszi a fogyasztók és a szolgáltatók számára, hogy a nem fosszilis megújulóenergia-technológiákon alapuló nagyobb árstabilitás előnyeit élvezzék. Döntő fontosságú, hogy a fogyasztók széles választékkal fognak rendelkezni a szerződésekből, és világosabb tájékoztatást kapnak a szerződések aláírása előtt, hogy a túlzott kockázatok és a volatilitás elkerülése érdekében biztonságos, hosszú távú árakra tudjanak szerződni. Ugyanakkor dönthetnek úgy, hogy dinamikus árképzési szerződéseket kötnek annak érdekében, hogy kihasználják az árak változékonyságát, és a villamos energiát olyankor használják, amikor olcsóbb (pl. elektromos autók töltésére vagy hőszivattyúk üzemeltetésére).

A fogyasztók választási lehetőségeinek bővítésén túl a reform további célja az árstabilitás előmozdítása azáltal, hogy csökkenti a beszállítók csődjének kockázatát. A javaslat előírja a szolgáltatók számára, hogy legalább a rögzített szerződések szerinti mennyiségek mértékéig kezeljék árkockázataikat annak érdekében, hogy kevésbé legyenek kitéve az áremelkedéseknek és a piaci volatilitásnak. Emellett arra kötelezi a tagállamokat, hogy **végző menedékes szolgáltatókat hozzanak létre** annak érdekében, hogy egyetlen fogyasztó se maradjon villamosenergia nélkül.

A **veszélyeztetett fogyasztók védelme** is jelentősen javul. A javasolt reform keretében a tagállamok megvédik a kiszolgáltatott helyzetben lévő hátralekös fogyasztókat attól, hogy lekapcsolják őket. Lehetővé válik továbbá a tagállamok számára, hogy válság esetén kiterjesszék a szabályozott kiskereskedelmi árakat a háztartásokra és a kkv-kra.

A javaslat a **megújuló energia megosztására** vonatkozó szabályokat is átalakítja. A fogyasztók szél- vagy naperőműparkokba fektethetnek be, és a tetőre szerelt napelemekkel termelt többletenergiát nem csak a szolgáltatójuknak, hanem szomszédjaiknak is értékesíthetik. Például a bérlőknek lehetőségük lesz a tetőre szerelt napelemekkel termelt többletenergiát megosztani a szomszédokkal.

A **villamosenergia-rendszer rugalmasságának** javítása érdekében a tagállamoknak mostantól fel kell mérniük szükségleteiket, célkitűzéseket kell meghatározniuk

SEGÍTI AZ ENERGETIKAI SZUVERENITÁST

A megújuló energia egyre inkább a jövő referenciaforrásává válik az európai polgárok és iparágak számára. A megújuló energiaforrások használata hozzásegít minket az energetikai szuverenitáshoz és a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségünk felszámolásához. Ha azt akarjuk, hogy az átállás a lehető leggyorsabban megtörténjen, és a fogyasztók élvezhessék a megújuló energiaforrások alacsonyabb költségeinek előnyeit, naprakésszé kell tennünk a piac szerkezetét – mondta Frans Timmermans, az európai zöld megállapodásért felelős ügyvezető alelnök.

a nem fosszilis tüzelőanyagok használatának rugalmasabbá tétele érdekében, és lehetőségük lesz új támogatási rendszerek bevezetésére, különösen a keresletoldali válasz és a tárolás tekintetében. A reform azt is lehetővé teszi a rendszerüzemeltetők számára, hogy csúcsidőben csökkentsek a keresletet. E javaslat mellett a Bizottság ajánlásokat is kiadott a tagállamoknak a tárolási innováció előmozdítására, a technológiák és a kapacitások fejlesztésére vonatkozóan.

AZ ENERGIAKÖLTSÉGEK KISZÁMÍTHATÓSÁGÁNAK ÉS STABILITÁSÁNAK JAVÍTÁSA

Az elmúlt évben számos vállalatot súlyosan érintettek a túlzottan ingadozó energiaárak. Az uniós ipar versenyképességének fokozása és az ingadozó áraknak való kitettségének csökkentése érdekében a Bizottság javasolja a stabilabb hosszú távú szerződések, például az **energiavásárlási megállapodások** használatának meg-

könnyítését, amelyek révén a vállalatok biztosíthatják saját közvetlen energiaellátásukat, és ezáltal profitálhatnak a nem fosszilis megújulóenergia-termelés stabilabb áraiból. A jelenlegi akadályok – például a vásárlók hitelkockázata – kezelése érdekében a reform arra kötelezi a tagállamokat, hogy biztosítsák a piaci alapú garanciák rendelkezésre állását az energiavásárlási megállapodások számára.

A villamosenergia-termelők jövedelemstabilitásának biztosítása és az ipar áringadozásoktól való megóvása érdekében az inframarginális és a kötelező átvételű megújuló és nem fosszilis villamosenergia-termelésbe történő új beruházások állami támogatásának **kétirányú különbözeti szerződések** formájában kell megvalósulnia, míg a tagállamok kötelesek **a többletbevételeket a fogyasztókhoz irányítani**. Emellett a reform növelni fogja a likviditást a jövőbeli árakat rögzítő hosszú távú szerződések (ún. **forward ügyletek**) piacain, ami lehetővé teszi, hogy több szolgáltató és fogyasztó hosszabb időn keresztül megvédje magát a túlzottan ingadozó áráktól.

Új kötelezettségek vonatkoznak majd a **megújuló energiaforrások rendszerbe történő integrálásának** megkönnyítésére és a termelés kiszámíthatóságának növelésére. Ezek közé tartoznak a rendszerüzemeltetőkre vonatkozó, a hálózati torlódásokkal kapcsolatos átláthatósági kötelezettségek és a valós időhöz közelebb álló kereskedési határidők.

Végezetül a piacok versenyképessége és az átlátható árképzés biztosítása érdekében az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége (ACER) és a nemzeti szabályozó hatóságok nagyobb kapacitással rendelkeznek majd az energiapiac integritásának és átláthatóságának nyomon követésére. A nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról szóló, aktualizált rendelet (REMIT) biztosítani fogja az adatok minőségének javítását, valamint megerősíti az ACER szerepét a határokon átnyúló potenciális piaci visszaélésekkel kapcsolatos ügyek kivizsgálásában. Mindez fokozni fogja az uniós fogyasztók és ipar védelmét a piaci visszaélésekkel szemben.

A javasolt reformot a hatálybalépés előtt az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak meg kell vitatnia és jóvá kell hagynia.

EB Magyarország

Egymilliárd euró magyar vállalkozásoknak a megemelkedett energiaköltségekre

Az Európai Bizottság jóváhagyta az Oroszország Ukrajna elleni háborújával összefüggésben megemelkedett energiaköltségekkel szembesülő vállalkozások támogatására irányuló 1 milliárd euró (hozzávetőleg 379 milliárd forint) összegű magyar programot. A programot a Bizottság által 2023. március 9-én elfogadott ideiglenes válság- és átállási keret alapján hagyták jóvá, amelynek célja a zöld átállás felgyorsítása és a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentése szempontjából kulcsfontosságú ágazatokban hozott intézkedések támogatása.

Az új keret módosítja és részben meghosszabbítja az állami támogatásokra vonatkozó, 2022. március 23-án elfogadott és 2022. július 20-án, illetve 2022. október 28-án már módosított ideiglenes válságkeretet, amely lehetővé tette, hogy a tagállamok a jelenlegi geopolitikai válságban támogassák gazdaságukat.

A MAGYAR INTÉZKEDÉS

Magyarország az ideiglenes válság- és átállási keret alapján 1 milliárd euró (hozzávetőleg 379 milliárd forint) összegű programot jelentett be a Bizottságnak, amelynek célja az Oroszország Ukrajna elleni háborújával összefüggésben megemelkedett energiaköltségekkel szembesülő vállalkozások támogatása.

A program a rendkívüli energiaár-emelkedések miatti többletköltségekhez nyújtott támogatásból áll, és kölcsönök és garanciák formájában valósul meg. A pénzügyi szektort, valamint a környezetre potenciálisan károsnak tekintett ágazatokat kivéve az intézkedés minden vállalat előtt nyitva áll, mérettől és ágazattól függetlenül.

Az intézkedés célja, hogy fedezze a földgáz és a villamos energia, valamint az utóbbi közvetlen felhasználásával előállított fűtés és hűtés megnövekedett költségeinek egy részét.

A Bizottság megállapította, hogy a magyar program összhangban áll az ideiglenes válság- és átállási keretben meghatározott feltételekkel. A kedvezményezettenkénti teljes támogatás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 50%-át, és legfeljebb 4 millió eurót tehet ki. A kedvezményezettek további, az elszámolható költségek 40%-át meg nem haladó és legfeljebb 100 millió euró összegű támogatásban részesülhetnek. Az energiaigényes vállalkozások legfeljebb az elszámolható költségek 65%-áig kaphatnak támogatást, amelynek felső határa 50 millió euró. Ezen túlmenően a különösen érintett ágazatokban működő energiaigényes vállalkozások az elszá-

molható költségek maximum 80%-ának megfelelő támogatásra jogosultak, legfeljebb 150 millió eurós támogatási felső határig. A támogatást 2023. december 31-ig nyújtják.

A Bizottság megállapította, hogy a magyar program az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és az ideiglenes válság- és átállási keretben meghatározott feltételekkel összhangban szükséges, megfelelő és arányos az érintett tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetéséhez.

Ennek alapján a Bizottság az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályok szerint jóváhagyta a támogatási intézkedést.

ELŐZMÉNYEK

Az Európai Bizottság 2023. március 9-én új ideiglenes válság- és átállási keretet fogadott el, hogy a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervvel összhangban fokozza a támogatási intézkedéseket azokban az ágazatokban, amelyek kulcsfontosságúak a klímasemleges gazdaságra való átállás szempontjából. Az általános csoportmentességi rendelet módosítása – amelyet a Bizottság ugyanazon a napon hagyott jóvá – és az ideiglenes válság- és átállási keret együttesen hozzá fog járulni a tiszta technológiák európai előállításához szükséges beruházások és finanszírozás felgyorsításához. Ez megkönnyíti a tagállamok számára a nemzeti helyreállítási és reziliencia-építési tervek hatálya alá tartozó egyedi projektek megvalósítását is.

Az új keret részben módosítja és meghosszabbítja az állami támogatásokra vonatkozó, 2022. március 23-án elfogadott ideiglenes válságkeretet, így lehetővé teszi a tagállamoknak, hogy az állami támogatási szabályokban előírt rugalmassággal élve az Ukrajna elleni orosz háború kontextusában támogassák gazdaságukat. Az ideiglenes válságkeret 2022. július 20-án módosult a „Gáz-megtakarítás a téli ellátásbiztonságért” elnevezésű csomag kiegészítése céljából és a REPowerEU

ENYHÍTÍ AZ ENERGIAKÖLTSÉGEK KÁROS HATÁSÁT

Ez az 1 milliárd euró összegű intézkedés lehetővé teszi Magyarországra számára, hogy enyhítse a villamosenergia- és földgáz-költségek emelkedése által az ország gazdaságára gyakorolt hatást, ugyanakkor biztosítja, hogy a verseny torzulása a lehető legkisebb legyen – mondta Margrethe Vestager, a versenypolitikáért felelős ügyvezető alelnök.

KÁRTALANÍTANI IS LEHET A VÁLLALATOKAT

Az uniós támogatási szabályok lehetővé teszik a tagállamoknak, hogy segítséget nyújtsanak a likviditási nehézségekkel küzdő és sürgős megmentési támogatásra szoruló vállalkozásoknak. Ezen felül az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikke (2) bekezdésének b) pontja lehetővé teszi, hogy a tagállamok kártalanítsák a vállalkozásokat a jelenlegi válsághoz hasonló rendkívüli esemény által közvetlenül okozott kárért.

terv célkitűzéseivel összhangban. Az ideiglenes válságkeretet 2022. október 28-án tovább módosították a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról szóló rendelettel, valamint a szolidaritásnak a gázbeszerzések jobb koordinálása, megbízható ár-referenciaértékek és a határokon átnyúló gázkereskedelem révén történő fokozásáról szóló rendelettel összhangban.

Az ideiglenes válság- és átállási keret a tagállamok által nyújtható alábbi típusú támogatásokról rendelkezik:

- Korlátozott összegű támogatás (bármilyen formában) a jelenlegi válság, illetve az azzal összefüggésben hozott szankciók és ellen-szankciók által érintett vállalkozásoknak – a mezőgazdasági, halászati és akvakultúra-ágazatban 250 ezer euró, illetve 300 ezer euró megnövelt összegig, az összes többi ágazatban pedig 2 millió euró összegig.
- Állami kezességvállalások és támogatott hitelek formájában nyújtott likviditási támogatás. Kivételes esetekben és szigorú biztosítékok mellett a tagállamok az energiaszolgáltatók kereskedési tevékenységeire 90%-os fedezetet meghaladó állami garanciákat biztosíthatnak, amennyiben azokat a központi szerződő felek vagy klíringtagok számára tökefedezet nélküli pénzügyi biztosítékként nyújtják.
- A magas energiaárak ellentételezésére nyújtott támogatás (bármilyen formában), amely részben kompenzálja a vállalkozásokat, különösen az intenzív energiafogyasztókat a gáz- és villamosenergia-árak rendkívüli emelkedése miatt felmerülő többletköltségeikért. Az egyedi támogatás összege kiszámítható akár a múltbeli, akár a jelenlegi fogyasztás alapján, figyelembe véve, hogy fent kell tartani az energiafogyasztás csökkentésére és a gazdasági tevékenységek folytonosságának biztosítására irányuló piaci ösztönzőket. A tagállamok e támogatást rugalmasan nyújthatják – akár a különösen érintett energiaigényes ágazatok számára is –, a túlkompensáció elkerülését és a szénlábnym csökkentésének ösztönzését célzó biztosítékok mellett, amennyiben a támogatási összeg meghaladja az 50 millió eurót. A tagállamok felkérést kapnak arra is, hogy fontolják meg a környezetvédelemmel vagy az energiaellátás biztonságával kapcsolatos megkülönböztetésmentes támogatási követelmények bevezetését.
- A megújuló energiaforrásokra való átállást felgyorsító intézkedések. A tagállamok gyorsan végrehajtható egyszerűsített pályázati eljárásokat indíthatnak valamennyi megújuló energiaforrás, pl. a megújuló hidrogén, a biogáz és a biometán, valamint a tárolás és a megújuló energiával – többek között hőszivattyúkon

keresztül – történő fűtés terén megvalósítandó beruházások támogatására, biztosítékokat nyújtva egyúttal arra, hogy az egyenlő versenyfeltételek ne sérüljenek. A tagállamok ezáltal olyan programokat dolgozhatnak ki, amelyek egy bizonyos, a meglévő nemzeti energiaszerkezetre tekintettel támogatásra szoruló technológiára vonatkoznak. Egyszerűsödtek a kis projektek és a kevésbé kiforrott – például a megújuló hidrogénen alapuló – technológiák támogatási feltételei: számukra bizonyos biztosítékok megléte esetén versenyeztetési ajánlattételi eljárás nélkül nyújtható támogatás.

- Az ipari folyamatok dekarbonizációját elősegítő intézkedések. Az energiaellátás diverzifikációjának felgyorsítása érdekében a tagállamok támogathatják a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivezetésére irányuló beruházásokat, különösen a villamosítás, az energiahatékonyság növelése, valamint – bizonyos feltételek teljesítése esetén – a megújuló, villamos energiával előállított hidrogén használatára való átállás terén. Az intézkedések emellett több lehetőséget nyújtanak a hidrogénalapú üzemanyagokra átváltó ipari folyamatok dekarbonizációjának támogatására. A tagállamok új, pályázati felhíváson alapuló programokat hozhatnak létre, illetve pályázati felhívás nélkül közvetlenül támogathatnak projekteket, bizonyos korlátokhoz kötve a beruházásonkénti állami támogatás részarányát. A kis- és középvállalkozások, valamint a különösen energiahatékony megoldások számára külön kiegészítő bónuszt irányozhatnak elő. Pályázatok helyett egy újabb és egyszerűbb módszert vezettek be a maximális támogatási szint meghatározására.
- Intézkedések a villamosenergia-kereslet csökkentése érdekében, összhangban a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról szóló uniós rendelettel.
- Intézkedések annak érdekében, hogy a nulla nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátású gazdaságra való átállás szempontjából kulcsfontosságú ágazatokban még jobban felgyorsuljanak a beruházások. E célból beruházási támogatás nyújtható a stratégiai fontosságú berendezések – nevezetesen az akkumulátorok, a napelemek, a szélturbinák, a hőszivattyúk, az elektrolizátorok, továbbá a szén-dioxid-leválasztáshoz, -hasznosításhoz és -tároláshoz szükséges eszközök – gyártásához, valamint a kulcsfontosságú összetevők előállításához és a kapcsolódó kritikus fontosságú nyersanyagok előállításához és újrafeldolgozásához. Konkrétan, a tagállamok olyan egyszerű és hatékony programokat állíthatnak össze, amelyek a beruházási költségek bizonyos százalé-

kára a beruházás helyszínétől és a kedvezményezett méretétől függő maximált támogatást nyújtanak, a kohéziós célkitűzések megfelelő figyelembevétele érdekében nagyobb mértékű támogatást biztosítva a kis- és középvállalkozások (kkv-k) és a hátrányos helyzetű régiókban található vállalkozások számára. Ezenfelül kivételes esetben – amennyiben fennáll annak a valós veszélye, hogy a beruházásokat Európán kívülre telepítik át – a tagállamok különböző biztosítékok mellett egyes vállalkozásoknak még nagyobb támogatást is nyújthatnak.

A szankciók hatálya alá tartozó, orosz ellenőrzés alatt álló jogalanyok ki vannak zárva ezen intézkedések hatálya alól.

A zöld átállás felgyorsítása és a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentése szempontjából különösen fontos intézkedések 2025. december 31-ig lesznek hatályban. Ez különösen a megújuló energiaforrások terjedésének felgyorsítását és az energiatárolást célzó intézkedésekre, az ipari folyamatok dekarbonizációját elősegítő intézkedésekre, valamint a klímasemleges gazdaságra való átállás szempontjából kulcsfontosságú ágazatokban történő beruházások további felgyorsítását célzó intézkedésekre vonatkozik.

Az ideiglenes válságkeret többi, gyorsabb válságkezelést célzó rendelkezése (korlátozott összegű támogatás, állami kezességvállalás és támogatott hitel formájában nyújtott likviditási támogatás, a magas energiaárak ellentételezésére nyújtott támogatás, a villamosenergia-kereslet csökkentésének támogatására szolgáló intézkedések) 2023. december 31-ig alkalmazandó. A jogbiztonság érdekében a Bizottság egy későbbi időpontban értékelni fogja, hogy esetlegesen indokolt-e meghosszabbítani az ideiglenes válság- és átállási keret hatályát.

Az ideiglenes válság- és átállási keret kiegészíti a tagállamok széles körű lehetőségeit arra, hogy az állami támogatásokra vonatkozó hatályos uniós szabályokkal összhangban intézkedéseket dolgozzanak ki. Például az uniós támogatási szabályok lehetővé teszik a tagállamoknak, hogy segítséget nyújtsanak a likviditási nehézségekkel küzdő és sürgős megmentési támogatásra szoruló vállalkozásoknak. Ezen felül az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikke (2) bekezdésének b) pontja lehetővé teszi, hogy a tagállamok kártalanítsák a vállalkozásokat a jelenlegi válsághoz hasonló rendkívüli esemény által közvetlenül okozott kárért.

Európai Bizottság magyarországi képviselő

DECEMBER 31-IG ALKALMAZHATÓ

Az ideiglenes válságkeret gyorsabb válságkezelést célzó rendelkezése (korlátozott összegű támogatás, állami kezességvállalás és támogatott hitel formájában nyújtott likviditási támogatás, a magas energiaárak ellentételezésére nyújtott támogatás, a villamosenergia-kereslet csökkentésének támogatására szolgáló intézkedések) 2023. december 31-ig alkalmazandó.

Megállapodás a megújuló energiaforrások részarányának megkétszerezéséről

Az európai uniós tagállamok kormányait tömörítő Tanács és az Európai Parlament ideiglenes megállapodásra jutott arról, hogy a megújuló energiaforrások részarányát a jelenlegi 22 százalékról 45 százalékra emelik 2030-ig.

A két uniós intézmény továbbá ideiglenesen megállapodott a közlekedésre, az iparra, az épületekre, valamint a távfűtésre és -hűtésre vonatkozó ambiciózusabb ágazatspecifikus célkitűzésekről. Ezek célja, hogy felgyorsítsák a megújuló energiaforrások integrációját azokban az ágazatokban, ahol ez a folyamat eddig lassabban haladt előre.

A megállapodás értelmében a tagállamoknak 2030-ig 14,5 százalékkal kellene csökkenteniük az üvegházhatású gázok kibocsátását a közlekedésben, vagy az ágazat energiafogyasztásában 29 százalékra kellene növelniük a megújuló energiaforrások részarányát.

Az iparra vonatkozóan az egyezség előírja, hogy 1,6 százalékkal kell növelni a megújuló energia felhasználását, továbbá 2030-ra az iparban felhasznált hidrogén 42 százalékának, 2035-re pedig 60 százalékának nem biológiai eredetű, megújuló üzemanyagokból kell származnia. Az ideiglenes megállapodás az épületeknél 2030-ra legalább 49 százalékos megújulóenergia-részarányra vonatkozó indikatív célt határoz meg.

A megállapodást hatályba lépése előtt mindkét intézménynek még hivatalosan is el kell fogadnia – tudósít az MTI.

„Ez az egyezség egy lépéssel közelebb hozza az EU-t az európai Zöld megállapodás és a REPowerEU célkitűzéseinek megvalósítását célzó Fit for 55 jogszabály kidolgozásához” – közölte az Európai Bizottság.

Egy kis demokráciatörténet, mindenkinek

„A demokrácia, amennyiben helyesen és alaposan fogtuk fel a lényegét, továbbra is az emberiség leghatékonyabb eszköze arra, hogy elejét vegye a hatalommal történő aljas visszaéléseknek” – így adja meg a szerző a demokrácia definícióját. Három fejlődési stádiumot határoz meg a fejlődési fázisok bemutatására.

Döntő társadalmi innováció: „Az elképzelés, hogy emberek olyan fórumokat szervezhetnek maguknak, ahol a legkülönfélébb ügyeket is módjukban áll megvitatni a pénzügyektől a családokig, a törvénykezéstől a háborúig, és a kérdéses esetekben a közös cselekvésről is határozhatnak – a demokrácia ebben az értelemben rendkívüli találmány, ugyanis ezzel jelent meg a történelemben az első alakítható kormányzati forma”.

A kritikus tétel: „A demokrácia abból indul ki, hogy az emberek nagyobb valószínűséggel szélhámosok, mintsem őszinték és becsületesek, és nem várhatjuk el, hogy jók legyenek, de lehetetlené kell tennünk, hogy rosszak legyenek” – olvasható a könyvben.

„Ez a karcsú kötet nem titkoltan azt a célt is maga elé tűzi, hogy az olvasóban csodálatot ébresszen a demokrácia iránt. Születésének, felnevelésének és olykor csúfos bevégződésének története tele van lenyűgöző pillanatokkal. A könyv végigköveti a történetét meghatározó hosszú folytonosságokat, a fokozatos átalakulásokat, a zűrzavaros eseményeket és a hirtelen változásokat. Búcsút int az ismert közhelynek, hogy a demokrácia az ókori Athénban született volna meg, s annak az elfogult, széles körben elterjedt meggyőződésnek is, miszerint a korai iszlám az égvilágon semmit sem tett volna hozzá a demokrácia intézményeinek szellemiségéhez. Emellett bemutatja, hogy a demokrácia miért sokkal több az időszakos »szabad és tisztességes« választásoknál, és miért lehetséges, hogy az 1945 után létrejövő ellenőrző demokrácia új típusa ennek az intézménynek jóval következetesebb formáját testesíti meg, mint a korábbiak – és teszi azt mind a mai napig. Számos régi intézmény és eszme homályba vesző eredetére, egyúttal a kortárs világban betöltött jelentőségére is kitér.”

Egy kompetens vélemény a könyvről. Publishers' Weekly: „John Keane, a Sydney Egyetem

John Keane:

**A DEMOKRÁCIA
LEGRÖVIDEBB
TÖRTÉNETE**

Athenaeum, 2022

politika professzora a demokrácia lényegre törő és tanulságos történetét adja elő, mint a zabolátlan hatalom meghunyászkodásra készítésének soha véget nem érő folyamatát. Három fejlődési stádiumba szervezi mondandóját (amelyek, teljesen eltérő minőséget jelentenek – OP): • Részvételi demokrácia • Képviseleti demokrácia • Ellenőrző demokrácia.”

Ez utóbbi fogalmat Keane alkotta meg A demokrácia élete és halála c. nagysikerű művében. Erről így szól a PW recenzió: „Jellemzője a sokféle, parlamenten kívüli, a hatalmat ellenőrző mechanizmus gyors növekedése, amelyek megfigyelik a választásokat, áttekintik a költségvetéseket, és más módokon is igyekeznek a kormányzati tisztségviselőket elszámoltathatóvá tenni. Keane szerint e harmadik stádium a demokrácia eddigi legösszetettebb és életteliőbb formája, amelyre állandó fenyegetést jelentenek a mai despoták, mint Putyin, másrészt az esélyekben és a gazdagságban fennálló hatalmas egyenlőtlenségek az USA-ban és más nyugati országokban. (Kean kifejtésében a veszélyeket és visszaeséseket az ezekből keletkező feszültségek, tagadások, és azok következményei hozzák – OP) Jóllehet Kean történelmi leckéit progresszív nézőpont uralja, a részletek gazdag halmazát élénk és jól érthető előadásba csomagolja. Mindez a demokrácia állandóan változó természetének provokatív és tanulságos áttekintése.”

Keane maga ismeri el elfogultságát. Könyve még hasznosabb, ha azt is mérlegeljük, vajon tételei mindig minden részletben helytállóak-e. Egy példa: „Akár a rothadó hús felett köröző döggeszelyűk, az ellenőrző demokrácia kritikusai cinikusan ünneplik a hatalom megosztásának elvén alapuló demokrácia megingását.” Vajon nem az ellenőrző demokráciát erősítik azok is, akik – bármilyen szándékkal – rámutatnak gyengéire?

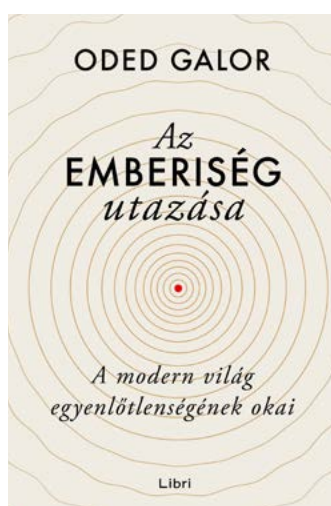
Dr. Osman Péter

Az emberiség utazása

„Mert a kinek van, annak adatik, és bővölködik; de a kinek nincs, az is elvétetik tőle, a mije van.” (Máté evangéliuma, 13.12) E könyvben Oded Galor az emberiség történelmének és abból következő jelenének és jövőjének egyik legfontosabb problémakörére, az egyenlőtlenségekre keres magyarázatot és választ, olyan feszültségek okaira, következményeire és megoldásaira mutat rá, amelyek már rengeteg fájdalmat és pusztítást okoztak népeknek és embereknek, s szó szerint sorsdöntő kérdés mindenki számára, miként alakulnak ezek a továbbiakban – enyhülnek, vagy épp a létükben fenyegetik a civilizációt.

Könyvének célját így összegzi utolsó bekezdésében Oded Galor: „A nagy gondolkodók mindig is kutatták a nemzetek felemelkedésének és hanyatlásának titkait, illetve a vagyon és az egyenlőtlenség eredetét. Most már olyan eszközök állnak rendelkezésünkre, amelyek segítségével a maga teljességében érthetjük meg az emberiség utazását, és fedhetjük fel legfontosabb titkait. Szívből remélem, hogy a vagyon és a globális egyenlőtlenség eredetének megértése olyan politikai irányelvek kidolgozására ösztönöz bennünket, amelyek az egész világon anyagi jólétet teremthetnek, az olvasók pedig elképzelhetik – sőt tetteikkel meg is célozhatják – azt a még nagyobb bőséget ígérő jövőt, amely előttünk áll, miközben az emberiség folytatja utazását ismeretlen területek felé.” Más kérdés, hogy ebben a szép új világban az embereknek mennyire lehet befolyásuk a dolgok, viszonyok alakulására...

Penguin Random House: „Kimagasló jelentőségű, felemelő áttekintés fajunk fejlődéséről a világ egyik élenjáró gondolkodójától. E magával ragadó utazásban az emberi létezés hajnalától napjainkig, a világhírű közgazdász és gondolkodó egy élkészítő megoldást kínál kettőre az emberiség legnagyobb rejtélyeiből. Miért az ember az egyedüli faj, amely kiszabadult – ugyan csak nemrég – a megélhetési csapdából, s ez lehetővé tette számunkra, hogy minden korábbit messze meghaladó életszínvonalat élvezzünk? És szerte a világban miért olyan egyenlőtlenül fejlődöttünk, ami hatalmas eltéréseket eredményezett a ma élő nemzetek között? Könyve szorongató igazságokat, és a dolgok tartósan meghatározó lényegét tárja elénk, tanulságokkal és feladatokkal, amelyek reményt adnak és mélyrehatóak: nemek köz-

Oded Galor:

AZ EMBERISÉG UTAZÁSA

A modern világ
egyenlőtlenségének okai

LIBRI Kiadó, 2022

ti egyenlőség, befektetés az oktatásba, és egyensúlyozás a különbözőségek valamint a társadalmi kohézió között – ezek a kulcsai nem is csupán fajunk további sikerességének, hanem a túlélésének is.”

ELISMERŐ KRITIKÁK

- „Hatókörében és ambíciójában páratlan... Minden olvasó tanul belőle, és sokan találják majd lebilincselőnek.” –The Washington Post
- „Mindent átfogó áttekintése a kulturális, technológiai és oktatási erőknél.” – Financial Times
- „Hatalmas történelmi freskó.” – Le Monde

„Sodró lendületű, rengeteg izgalmas gondolatban és felvetésben gazdag elemzés – ám, legyen bár eretnkség, hozzáteszszük: ne kinyilatkoztatásként, a meghatározó igazságok felfedéseként olvassuk, hanem gondolkodva a mondottakon – írja a Penguin A gazdaságtörténet sajátossága, hogy valójában addig képes nagyjában-egészében egzakt lenni, amíg a szorosan vett technikai kérdéseket tárgyalja, 'mérőműszerrel leolvasható' adatokat közöl értelmezés és értékelés nélkül. Ahogy kitekint a társadalmi vetületekre – következményekre, eredményekre, problémákra – értékrendhez igazodik, abból pedig többféle is lehet, eltérő súlyozásokkal az elemeik között. Galornál is kiérződik értékrendhez igazodás, erre támaszkodó ítélet. Lehet épp igaza, de nem biztos, hogy mindig pontosan az a legjobb, vagy épp a kiküszöbölendő rossz, amit ő a választott értékrend alapján annak lát.”?

Dr. Osman Péter